

Моралната подкрепа от семейството е била особено важна за първопроходците и от двата пола (табл.19). Около 0,90 от тях са разчитали на тази подкрепа. Всички ИЛ са отговорили категорично на този въпрос, няма отговори *Не мога да преценя*, няма и не посочили отговор. С *Донякъде* са отговорили 0,10 от мъжете, което говори за по-висока самостоятелност по време на следването, в сравнение с жените. И с *Не* по равно, са отговорили 0,05 от мъжете и 0,05 от жените. Макар и привидно малък, този дял не е статистически пренебрежим и сочи тази част от учениците и студентите от ромски произход, която не получава моралната благословия на своето семейство и се справя самостоятелно.

Таблица 20. Морална подкрепа от близкото обкръжение при изграждане на първопроходеца като специалист

	<i>Не</i>	<i>Донякъде</i>	<i>Да</i>	<i>Не мога да преценя</i>	<i>Непосочено</i>	Всичко
Мъже	0.17	0.15	0.67	0.00	0.00	1.00
Жени	0.05	0.29	0.62	0.00	0.05	1.00
Всичко	0.14	0.20	0.65	0.00	0.01	1.00

Освен това, първопроходецът е очаквал и помощта на близкото си обкръжение – приятели, роднини. В табл.20 са приведени разпределенията за тази морална опора. За двата пола ИЛ доминиращите честоти са за избори на отговора *Да*. Позицията *Не* посочват статистически достоверно повече мъже (0,17), отколкото жени (0,05). Частична подкрепа (позиция *Донякъде*) посочват близо 2 пъти повече жени (0,29), отколкото мъже (0,15). Дали това отново сочи неравнопоставеността между половете? Интересно е също, че само жени (0,05) са оставили въпроса без отговор, като се има предвид, че никой от ИЛ не е посочил позицията *Не мога да преценя*.

Таблица 21. Морална подкрепа от училището при изграждане на първопроходеца като специалист

	<i>Не</i>	<i>Донякъде</i>	<i>Да</i>	<i>Не мога да преценя</i>	<i>Непосочено</i>	Всичко
Мъже	0.35	0.21	0.40	0.04	0.00	1.00
Жени	0.38	0.29	0.14	0.10	0.10	1.00
Всичко	0.36	0.23	0.33	0.05	0.03	1.00

Моралната подкрепа от училището е явно зависима от пола на ИЛ (табл.20). Статистически равни дялове от мъжете и жените не са я очаквали изобщо или частично. Но 0,40 от мъжете (двама от пет ИЛ) са разчитали на нея, докато при жените те са едва 0,14. Жените посочили позицията *Не мога да преценя* и оставили въпроса без отговор са с равни дялове (0,10). Иначе казано, 2 от 5 жени или не могат да преценят, дали са очаквали моралната подкрепа на училището, или изобщо не отговарят на въпроса. Защо? Необходимо са допълнителни проучвания по проблема, тъй като явно той е свързан не само с ромската общност.